

www.e-rara.ch

**Demosthenis Oratorum Graeciae principis Opera, quae ad nostram
aetatem pervenerunt, omnia**

Demosthenes

Basileae, [1549]

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-93319>

Eruditorum De Demosthenie iudicia.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

ERV DITORVM DE DEMOSTHENE
iudicia.

Cicero in Bruto:

Nam planè quidem perfectum, & cui nihil admodum desit, Demosthenem facile dixeris. Nihil acutè inueniri potuit in eis causis, quas scripsit, nihil (ut ita dicam) subdole, nihil uersutè, quod ille nō uiderit: nihil subtiliter dici, nihil pressè, nihil enucleatè, quo fieri possit aliquid limatius: nihil contrà grande, nihil incitatum, nihil ornatū uel uerborum grauitate, uel sententiarum, quo quicquam esset elatius.

Idem in Oratore:

Demosthenes quidem, cuius nuper inter imagines tuas, ac tuorum, quod eum credo amares, quum ad te in Tusculanum uenissem, imaginem ex ære uidi: nihil Lysiae subtilitate cedit, nihil argutijs & acumine Hyperidi, nihil lenitate Aeschini, & splendore uerborū. Multae sunt eius totae orationes subtiles, ut contra Leptinem: multae & totae graues, ut quaedam Philippicae: multae uariae, ut contra Aeschinem falsae legationis, ut contra eundem pro causa Ctesiphontis. Iam illud mediū quoties uult arripit, & à grauisimo discedens, eò potissimum delabatur. Clamores tamen tum mouet, & tum in dicendo plurimum efficit, quum grauitatis locis utitur.

Ibidem paulo antè:

Nulla est ullo in genere laus oratoris, cuius in nostris orationibus non sit aliqua si non perfectio, at conatus tamen, atque adumbratio. Non assequimur, at quid debeat uidemus. Nec enim nunc de nobis, sed de re dicimus: in quo tantum abest ut nostra miremur, ut usque eò difficiles ac morosi simus, ut nobis nō satisfaciatur ipse Demosthenes: qui quanquam unus eminet inter omnes in omni genere dicendi, tamen non semper implet aures meas: ita sunt auidae, & capaces, & semper aliquid immensum infinitumque desiderat. Sed tamen, quoniā & hūc tu oratorem cum eius studiosissimo Pamмене, quū esses Athenis, totū diligentissimè cognouisti, nec cum dimittis ē manibus, & tamen nostra etiā lectitas, uides profectò illū multa perficere, nos multa conari: illū posse, nos uelle, quocumque modo causa postulet, dicere. Sed ille magnus, nam & successit ipse magnis, & maximos oratores habuit aequales: nos magnum fecissemus, si quidē potuissemus quò contendimus peruenire, in ea urbe, in qua (ut ait Antonius) auditus eloquens nemo erat.

Et paulò antè, ibidem:

Sed ego idem, qui in illo sermone nostro, qui est expositus in Bruto, multū tribuerim Latinis, uel ut hortarer alios, uel quòd amarem meos, recordor longè omnibus unum anteferre Demosthenem, qui uim accommodarit ad eam quam sentiā eloquentiam, nō ad eam quam in aliquo ipse cognouerim. Hoc nec grauior extitit quisquam, nec calidior, nec temperatior.

De Oratore II.

Imitetur illum, cui sine dubio summa uis dicendi conceditur, Atheniensem Demosthenem, in quo tantum studium fuisse, tantusque labor dicitur, ut primū impedimentum naturae diligentia, industriaque superaret: quumque ita balbus esset, ut eius ipsius artis cui studeret, primam literam non posset dicere, perfecit meditando, ut nemo planius eo locutus putaretur: deinde, quum spiritus eius esset angustior, tantum continenda anima in dicendo est assequutus, ut una continuatione uerborū (id quod eius scripta declarant) binæ ei contentiones uocis, & remissiones continerentur. Qui etiam (ut memoriae proditum est) coniectis in os calculis, summa uoce uersus multos uno spiritu pronunciare consuebat, neque is consistens in loco, sed inambulans, atque ascensu ingrediens arduo.

In Bruto:

Lectitauisse Platonem studiose, audiuisse etiā, Demosthenes dicitur. Idque apparet ex genere & granditate uerborum. Dicit etiam in quadam epistola hoc ipse de sese. Sed & huius oratio in philosophiā translata pugnacior (ut ita dicam) uidetur, & illorum in iudicio pacatior.

Ad Atti-

Fuit mihi commodū, quod in eis orationibus, quæ Philippicæ nominantur, etituerit ille tuus ciuis Demosthenes, & quod se ab hoc refractorio iudiciali dicendi genere abiunxerit, ut *συνότερός τις καὶ πολιτικώτερος* uideretur, curare, ut meæ quoque essent orationes, quæ consulares nominarentur.

De Finibus V.

Tum Piso, Quoniam igitur aliquid omnes, quid L. noster, inquit: an eum locum libenter inuilit, ubi Demosthenes & Aeschines inter se decertare soliti sunt: Suo enim quisque studio maximè ducitur. Et ille quum erubuisset: Noli, inquit, ex me querere, qui in Phalericum etiam descenderim, quo in loco ad fluctum aiunt declamare solitū Demosthenem, ut fremitum assuesceret uoce uincere.

Tusculana V.

Leuiculus sanè noster Demosthenes, qui illo susurro delectari se dicebat, aquam ferentis mulierculæ, ut mos in Græcia est, insusurrantisque alteri: Hic est ille Demosthenes. Quid hoc leuius? At quantus orator? Sed apud alios loqui uidelicet didicerat, nō multum ipse secum.

De Diuinatione II.

Multi etiam naturæ uitium meditatione atque exercitatione sustulerunt, ut Demosthenem scribit Phalereus, quum Rho dicere nequiret, exercitatione fecisse, ut planissime diceret.

Ibidem paulo post:

Demosthenes, quidem, qui abhinc annos propè c c c fuit, iam tum *φιλιππίαν* Pythiam dicebat: id est, quasi cum Philippo facere. Hoc autem eò spectabat, ut eam à Philippo corruptam diceret.

De Officijs statim initio:

Equidem & Platonem existimo, si genus id forense dicendi tractare uoluisset, grauissime & copiosissime potuisse dicere: & Demosthenem, si illa quæ à Platone didicerat, tenuisset, & pronunciare uoluisset, ornatè splendideque facere potuisse. Eodemque modo de Aristotele & Isocrate iudico, quorum uterque suo studio delectatus, contempsit alterum.

Quintilianus lib. X.

Sequitur oratorum ingens manus, ut cum decem simul Athenis ætas una tulerit, quorū longè princeps Demosthenes, ac penè lex orandi fuit, tanta uis in eo, tam densa omnia, ita quibusdā neruis intenta sunt, tam nihil otiosum, is dicendi modus, ut nec quod desit in eo, nec quod redundet, inuenias.

Eodem libro paulo post:

Oratores uel præcipuè Latinā eloquentiam parem facere Græcæ possunt: nam cuiusque eorum, Ciceronem fortiter opposuerim. Nec ignoro quantam mihi concitem pugnam, cum præsertim id non sit propositi, ut eum Demostheni comparem hoc tempore: neque enim attinet, cum Demosthenem in primis legendum, uel ediscendum potius putem. Quorū ego uirtutes plerasque arbitror similes, consiliū, ordinem diuidendi, præparandi, probandi rationem, omnia denique quæ sunt inuentionis. In eloquendo est aliqua diuersitas: densior ille, hic copiosior: ille cōcludit adstrictius, hic latius: pugnat ille acumine semper, hic frequenter & pondere: illi nihil detrahi potest, huic nihil adijci: curæ plus in illo, in hoc naturæ. Salibus certè, & commiseratione, qui duo plurimū affectus ualent, uincimus. Et fortasse epilogos illi mos ciuitatis abstulerit: sed & nobis illa, quæ Attici mirantur, diuersa Latini sermonis ratio minus permiserit. In epistolis quidem, quanquam sunt utriusque, nulla cōtentio est. Cedendum uerò in hoc quidem, quod & ille prior fuit, & ex magna parte Ciceronem, quantus est, fecit. Nam mihi uidetur M. Tullius, cum se totum ad imitationem Græcorum contulisset, effinxisse uim Demosthenis, copiam Platonis, iucunditatem Isocratis. Nec uerò quod in quoque optimū fuit, studio consecutus est tantum: sed plurimas, uel potius omnes ex seipso uirtutes extulit immortalis ingenij beatissima ubertas. Nō enim pluuias, ut ait Pindarus, aquas colligit, sed uiuo gurgite exundat, dono quodā prouidentiae genitus, in quo totas uires

tas vires suas eloquentia experiret. Nam quis docere diligentius, mouere uehementius potest: cui tanta unquam iucunditas affuit, ut ipsa illa quæ extorquet, impetrare eum credas, & cū transuersum in sua iudicem ferat, tamen ille non rapi uideat, sed sequi. Iam in omnibus quæ dicit, tanta autoritas inest, ut dissentire pudeat: nec aduocati studiū, sed testis aut iudicis asserat fidem. Cum interim hæc omnia, quæ uix singula quisquā in tentissima cura consequi posset, fluūt illaborata: & illa, qua nihil pulchrius auditu est, oratio, præ se fert tamen felicissimè facilitatem. Quare non immerito ab hominibus suæ ætatis regnare in iudicijs dictus est: apud posteros uerò id consecutus, ut Cicero iam non hominis, sed eloquentiæ nomen habeatur. Hunc igitur spectemus: hoc propositum nobis sit exemplum. Ille se profecisse sciat, cui Cicero ualde placebit.

D. Erasmus Roterod. in Præfatione Demosthenis.

Demosthenes plus artis habet in recessu, quam prima fronte præ se ferat. Hic enim, quod honorifico ioco dixit Demades, scripsit ad aquam, nec nisi à sobrijs ac uigilantibus potest intelligi. Proinde quod de M. Tullio scripsit Q. Fabius, pari iure de Demosthene dici potest: Is se sciat in arte dicendi profecisse, cui Demosthenes ualde placere cœperit. Quemadmodum tabula magno artificio depicta, nemo magnopere delectatur artis imperitus: ita Demosthenis diuinum illud, & quod facundissimi quique semper in eo mirati sunt, *ῥὸ δεινόν*, nō sentitur, nisi & Rhetoricis præceptionibus exercitatis, & historiarum cognitione instructis. Itaque patiar, ut puer quidem degustet Demosthenem, sed ad eum seriò redeat, iam factus oculatior, quo perspiciat illam uerè Atticam Venerem, illud excussum iudicium, illa summo artificio contorta enthymemata, postremò uim illam omnibus admirabilem, uix ulli imitabilem. Elegans interim fuerit exercitatio, quod à ueteribus nonnullis factum est in Homero ac Vergilio, si quis idem faciat in Demosthene & M. Tullio, ut ex collatione locorum deprehendat, quid hic ab illo sit mutuatus, & ubi noster sit Græco par, ubi superior, ubi ab exēplari non nihil degeneret imitatio. Vix alia res æquè conducit ad parandum iudicium. Non hic sumpturus sum operam in laudando Demosthene, ad quem pro dignitate prædicandum opus esset eloquentia Demosthenica: imò nulla potius opus est eloquentia, ad eum laudandum, quem uno ore in cœlum ferunt omnes.

Io. Lod. Viues lib. de Tradendis disciplinis tertio:

In Demosthene, quem crebrò habebit in manibus, absoluta est linguæ illius uis ac gratia: non aliter quam de Ciceronis orationibus diximus.

Idem de Cicerone:

In orationibus Ciceronis, sunt ornamenta, lumina & uirtutes omnes dicendi.

Idem Rhetoricorum II.

Idcirco Demosthenes Ciceroni à quibusdam eò antepositur, quod minus artem præferat, minusq; sapiat scholam, communi sermoni accommodatior.